

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 7ης Ιουνίου 2005 *

Στην υπόθεση C-543/03,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το *Oberlandesgericht Innsbruck* (Αυστρία), με απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2003, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Δεκεμβρίου 2003, στο πλαίσιο της διαδικασίας

Christine Dodl,

Petra Oberhollenzer

κατά

Tiroler Gebietskrankenkasse,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans και A. Rosas, προέδρους τμήματος, C. Gulmann, J.-P. Puissochet, K. Schiemann (εισηγητή), J. Makarczyk, P. Kūris, E. Juhász, U. Löhms, E. Levits και A. Ó Caoimh, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: L. A. Geelhoed
γραμματέας: K. Sztranc, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Δεκεμβρίου 2004,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— οι Dodl και Oberhollenzer, εκπροσωπούμενες από τον J. Hobmeier, Rechtsanwalt,

— το Tiroler Gebietskrankenkasse, εκπροσωπούμενο από την A. Bramböck,

- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους H. Dossi, E. Riedl και G. Hesse, επικουρούμενους από τον S. Holzmann, Rechtsanwältin,

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον W.-D. Plessing και την A. Tiemann,

- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Guimaraes-Purokoski,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους D. Martin, H. Kreppel και B. Martenczuk,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Φεβρουαρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Το ερώτημα αυτό αφορά την ερμηνεία των κοινοτικών κανονισμών σε θέματα συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Έχει ως αντικείμενο, ιδίως,

τον κανονισμό (ΕΟΚ) του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 1386/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2001, (ΕΕ L 187, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1408/71) και τον κανονισμό (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 (ΕΕ L 74, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 410/2002 της Επιτροπής, της 27ης Φεβρουαρίου 2002 (ΕΕ L 62, σ. 17, στο εξής: κανονισμός 574/72»).

- 2 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ των Dodl και Oberhollenzer και του Tiroler Gebietskrankenkasse σχετικά με την άρνηση του τελευταίου να τους καταβάλει το επίδομα φυλάξεως τέκνου.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

Ο κανονισμός 1408/71

- 3 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 ορίζει:

«Ο παρών κανονισμός ισχύει για μισθωτούς ή μη μισθωτούς [...] που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων από τα κράτη μέλη και είναι

υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη [...] καθώς και για τα μέλη της οικογένειάς τους και για τους επιζώντες τους.»

4 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει:

«Ο παρών κανονισμός ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους ακόλουθους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης:

[...]

η) οικογενειακές παροχές.»

5 Σύμφωνα με το άρθρο 13 του ίδιου κανονισμού:

«1. [...] τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. [...]

α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους [...]

[...]»

6 Σύμφωνα με το άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71 που αφορά τους μισθωτούς ή τους μη μισθωτούς των οποίων τα μέλη της οικογένειάς τους κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος:

«Ο μισθωτός ή μη μισθωτός που υπάγεται στη νομοθεσία κράτους μέλους δικαιούται, για τα μέλη της οικογένειάς του που κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, τις οικογενειακές παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία του πρώτου κράτους, σαν να κατοικούσαν τα μέλη αυτά στο έδαφος του κράτους αυτού [...]

7 Το άρθρο 76, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, που καθορίζει τους κανόνες προτεραιότητας σε περίπτωση σύρρευσης δικαιωμάτων οικογενειακών παροχών δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους και δυνάμει της νομοθεσίας της χώρας όπου τα μέλη της οικογένειας έχουν την κατοικία τους, προβλέπει:

«Όταν καταβάλλονται οικογενειακές παροχές, κατά την ίδια περίοδο, και για το ίδιο μέλος της οικογένειας λόγω άσκησης μιας επαγγελματικής δραστηριότητας,

δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχουν την κατοικία τους τα μέλη της οικογένειας, αναστέλλεται το δικαίωμα προς είσπραξη οικογενειακών παροχών που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους, ενδεχομένως, κατ' εφαρμογή των άρθρων 73 και 74, μέχρι του ποσού που προβλέπεται από τη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους.»

Ο κανονισμός 574/72

8 Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 574/72, που καθορίζει τους εφαρμοστέους κανόνες σε περίπτωση σωρεύσεως δικαιωμάτων οικογενειακών παροχών ή επιδομάτων των μισθωτών ή μη μισθωτών, ορίζει:

«α) Το δικαίωμα οικογενειακών παροχών ή επιδομάτων που οφείλονται κατά τη νομοθεσία κράτους μέλους, σύμφωνα με την οποία η κτήση αυτού του δικαιώματος παροχών ή επιδομάτων δεν εξαρτάται από όρους ασφαλίσεως, απασχόλησης ή μη μισθωτής δραστηριότητας, αναστέλλεται όταν, κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου και για το ίδιο μέλος της οικογένειας, οφείλονται παροχές είτε δυνάμει μόνο της εθνικής νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους είτε κατ' εφαρμογή των άρθρων 73, 74, 77 ή 78 του κανονισμού, και τούτο μέχρι του ποσού των παροχών αυτών.

β) Πάντως, αν έχει ασκηθεί επαγγελματική δραστηριότητα στο έδαφος του πρώτου κράτους μέλους:

i) στην περίπτωση των παροχών που οφείλονται, είτε δυνάμει μόνον της εθνικής νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους είτε δυνάμει των άρθρων 73 ή 74

του κανονισμού, από το άτομο που έχει δικαίωμα οικογενειακών παροχών ή από το άτομο στο οποίο έχουν αυτές χορηγηθεί, το δικαίωμα οικογενειακών παροχών που οφείλονται, είτε δυνάμει μόνο της εθνικής νομοθεσίας αυτού του άλλου κράτους μέλους είτε δυνάμει των εν λόγω άρθρων, αναστέλλεται μέχρι του ποσού των οικογενειακών παροχών που προβλέπεται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί το μέλος της οικογένειας. Οι παροχές που καταβάλλονται από το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου κατοικεί το μέλος της οικογένειας βαρύνουν το κράτος μέλος αυτό·

[...]»

Η εθνική ρύθμιση

Η αυστριακή νομοθεσία

- 9 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του νόμου για την αντιστάθμιση των οικογενειακών βαρών (Familienlastenausgleichsgesetz), της 24ης Οκτωβρίου 1967 (BGBl. I, 376/1967), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει στην υπόθεση της κύριας δίκης (BGBl. 2000 I, αριθ. 142):

«Δικαιούνται οικογενειακού επιδόματος τα άτομα εκείνα που κατοικούν ή διαμένουν στην ημεδαπή [...]»

- 10 Το άρθρο 2 του νόμου περί χορηγήσεως επιδόματος ανηλίκου τέκνου (Kinderbetreuungsgeldgesetz), της 8ης Αυγούστου 2001 (BGBl 2001 I, αριθ. 103), που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2002, ορίζει:

«1. Ο γονέας [...] έχει αξίωση να λάβει επίδομα ανηλίκου τέκνου για το παιδί του [...] υπό την προϋπόθεση

- 1) ότι για το παιδί αυτό υπάρχει αξίωση λήψεως οικογενειακού επιδόματος σύμφωνα με τον νόμο για την αντιστάθμιση των οικογενειακών βαρών ή, όταν δεν υπάρχει αξίωση, αποκλειστικά και μόνον εξαιτίας του γεγονότος ότι υφίσταται όμοιο δικαίωμα στην αλλοδαπή,

- 2) ότι το παιδί αυτό ζει στην οικογένεια του γονέα αυτού και

- 3) ότι το συνολικό ποσό των εισοδημάτων που λαμβάνονται υπόψη (άρθρο 8), τα οποία αποκόμισε ο γονέας αυτός κατά τη διάρκεια του έτους, δεν υπερβαίνουν το ανώτατο όριο των 14 600,00 ευρώ.

[...]

4. Οι δύο γονείς δεν μπορούν να εισπράξουν ταυτόχρονα επίδομα ανηλίκου τέκνου για το ίδιο παιδί. [...]»

Η γερμανική νομοθεσία

- 11 Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου περί χορηγήσεως επιδόματος ανατροφής και γονικής αδείας (Bundeserziehungsgeldgesetz), της 7ης Δεκεμβρίου 2001 (BGB1. 2001 I, αριθ. 65):

«(1) Δικαιούται το επίδομα ανατροφής όποιος

1. έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στη Γερμανία,
2. έχει στην οικογένειά του τέκνο συντηρούμενο από τον ίδιο,
3. βαρύνεται με την επιμέλεια και την ανατροφή του τέκνου αυτού και

4. δεν ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα ή δεν ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα πλήρους απασχόλησης.

[...]»

Η διαφορά της κυρίας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 12 Οι δύο προσφεύγουσες της κύριας δίκης, Dodl και Oberhollenzer, είναι υπήκοοι Αυστρίας που εργάζονται στην Αυστρία αλλά κατοικούν στη Γερμανία. Συμβιούν με τον σύζυγο και σύντροφό τους αντίστοιχα, οι οποίοι είναι αμφότεροι Γερμανοί υπήκοοι, εργαζόμενοι με πλήρη απασχόληση στη Γερμανία.
- 13 Λόγω της γέννησης του υιού της στις 21 Απριλίου 2002, η εργασιακή σχέση της Dodl αναστάλη από τις 21 Ιουνίου 2002 μέχρι τις 7 Οκτωβρίου 2002.
- 14 Η Oberhollenzer γέννησε τον υιό της στις 10 Σεπτεμβρίου 2002 και η εργασιακή της σχέση αναστάλη από τις 8 Νοεμβρίου 2002 μέχρι τις 9 Σεπτεμβρίου 2004.
- 15 Ο σύζυγος της Dodl και ο σύντροφος της Oberhollenzer έλαβαν στη Γερμανία, με την ιδιότητα του πατέρα, τα οικογενειακά επιδόματα που εξομοιώνονται με τα

αυστριακά οικογενειακά επιδόματα, αλλά δεν έλαβαν το γερμανικό ομοσπονδιακό επίδομα ανατροφής τέκνου διότι ασκούσαν επαγγελματική δραστηριότητα με πλήρη απασχόληση.

- 16 Οι αιτήσεις για την καταβολή του ομοσπονδιακού επιδόματος ανατροφής τέκνου που υπέβαλαν στη Γερμανία οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης απορρίφθηκαν, όσον αφορά την Dodl, με απόφαση του Amt für Versorgung und Familienförderung München I (Διεύθυνση αρωγής και υποστήριξης των οικογενειών του Μονάχου I) της 13ης Μαΐου 2003 και, όσον αφορά την Oberhollenzer, με αποφάσεις του Amt für Versorgung und Familienförderung Augsburg (Διεύθυνση αρωγής και υποστήριξης των οικογενειών του Augsburg) της 14ης Νοεμβρίου 2002 και της 22ας Απριλίου 2003. Ως αιτιολογία των γερμανικών αρχών προβλήθηκε η αρμοδιότητα της Δημοκρατίας της Αυστρίας για την καταβολή του αιτηθέντος επιδόματος. Επιπλέον, στην περίπτωση της Dodl, αναφέρθηκε η υπέρβαση του ανώτατου ορίου εισοδημάτων που ορίζεται από τη γερμανική νομοθεσία.
- 17 Οι εν λόγω προσφεύγουσες προσπάθησαν επίσης να λάβουν το επίδομα ανηλικού τέκνου στην Αυστρία.
- 18 Οι αιτήσεις αυτές, επίσης, απορρίφθηκαν με τις αποφάσεις του Tiroler Gebietskrankenkasse, της 28ης Απριλίου και της 5ης Ιουνίου 2003, που ελήφθησαν κατ' εφαρμογή των άρθρων 73, 75 και 76 του κανονισμού 1408/71, σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 574/72.
- 19 Οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης άσκησαν προσφυγές κατά των εν λόγω αποφάσεων ενώπιον του Landesgericht Innsbruck (περιφερειακό πρωτοδικείο του Innsbruck) ζητώντας να τους χορηγήσει το Tiroler Gebietskrankenkasse το επίδομα

ανηλίκου τέκνου, από 1ης Ιουλίου 2002 για την Dodl και από 30ής Σεπτεμβρίου 2002 για την Oberhollenzer, μέχρι του προβλεπόμενου από τον νόμο ύψους. Προς στήριξη των αιτημάτων τους προέβησαν ότι έπρεπε να εφαρμοστεί η αρχή της προτιμήσεως του κράτους απασχολήσεως, επ' αυτού δε το Tiroler Gebietskrankenkasse αντέτεινε ότι, όταν υπάρχουν δύο διαφορετικά κράτη μέλη απασχολήσεως, αρμόδιο κατά προτεραιότητα για τη χορήγηση της οικογενειακής παροχής είναι το κράτος κατοικίας. Μόνον κατόπιν της καταβολής του γερμανικού επιδόματος ανατροφής τέκνου υποχρεούται ενδεχομένως η Δημοκρατία της Αυστρίας να χορηγήσει παροχή για την αντιστάθμιση της διαφοράς με το επίδομα ανηλίκου τέκνου.

- 20 Με αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2003 και της 17ης Σεπτεμβρίου 2003, αντιστοίχως, το Landesgericht Innsbruck απέρριψε τα αιτήματα της Dodl και της Oberhollenzer. Το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι στην περίπτωση στην οποία οι γονείς εργάζονται σε διαφορετικά κράτη μέλη, κατά προτεραιότητα αρμόδιο για τη χορήγηση οικογενειακών παροχών είναι το κράτος εκείνο στο οποίο διαμένει μονίμως το τέκνο, εν προκειμένω η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποχρεούται να καταβάλει μόνον τη διαφορά στην περίπτωση που η γερμανική παροχή είναι μικρότερη από την αυστριακή.
- 21 Οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης άσκησαν έφεση κατά των εν λόγω αποφάσεων ενώπιον του Oberlandesgericht Innsbruck (άνωτερο περιφερειακό δικαστήριο του Innsbruck). Προς στήριξη των εφέσεων τους υποστηρίζουν ότι, στο μέτρο που σκοπός του επιδόματος ανηλίκου τέκνου είναι η παροχή εισοδήματος στον γονέα εκείνον που έχει αναστείλει την επαγγελματική του δραστηριότητα για να αφοσιωθεί στην ανατροφή του τέκνου του και ο οποίος στερείται λόγω του γεγονότος αυτού μια πηγή εισοδήματος, πρέπει να εφαρμοστεί η αρχή της προτιμήσεως του κράτους απασχολήσεως. Οι Dodl και Oberhollenzer υπενθυμίζουν ότι, κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, η εργασιακή τους σχέση εξακολουθούσε να υφίσταται, είχε δε απλώς ανασταλεί κατά τη διάρκεια της γονικής άδειας.

22 Το Tiroler Gebietskrankenkasse αρνήθηκε τους ισχυρισμούς αυτούς και ζήτησε την απόρριψη των αιτημάτων της προσφυγής.

23 Το Oberlandesgericht Innsbruck, αφού ένωσε τις δύο υποθέσεις προκειμένου να τις συνεκδικάσει και να εκδώσει κοινή απόφαση, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει την έννοια το άρθρο 73 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 [...] σε συνδυασμό με το άρθρο 13 του [ιδίου] κανονισμού, ότι καλύπτει και τους εργαζομένους εκείνους των οποίων η σχέση εργασίας να μην ισχύει, αλλά δεν δικαιολογεί καμία υποχρέωση παροχής εργασίας ή καταβολής αμοιβής (λόγω χορηγήσεως γονικής αδείας) και, βάσει του εθνικού δικαίου, δεν συνεπάγεται την υποχρέωση καλύψεως από σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Σε μια τέτοια περίπτωση, είναι δεδομένη η αρμοδιότητα του κράτους απασχολήσεως για τη χορήγηση παροχών και στην περίπτωση στην οποία

δεν κατοικούν στο κράτος απασχολήσεως ο εργαζόμενος και τα μέλη εκείνα της οικογενείας του τα οποία θα μπορούσαν να δικαιούνται μια οικογενειακή παροχή, όπως είναι το αυστριακό επίδομα ανατροφής τέκνων, ιδίως στο χρονικό διάστημα κατά το οποίο η σχέση εργασίας έχει ανασταλεί;»

Επί της ουσίας

Επί του πρώτου ερωτήματος

24 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης έχουν απολέσει την ιδιότητα των «μισθωτών» υπό την έννοια του κανονισμού 1408/71 εξαιτίας του γεγονότος της αναστολής της εργασιακής τους σχέσεως κατά τη διάρκεια της οποίας, βάσει της αυστριακής νομοθεσίας, δεν είχαν υποχρέωση να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές. Το δικαστήριο αυτό έχει αμφιβολίες, ειδικότερα, για τις επιπτώσεις της αναστολής της εφαρμογής του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 και, κατά συνέπεια, του άρθρου 73 του ίδιου κανονισμού.

25 Φαίνεται ότι βασική μέριμνα του αιτούντος δικαστηρίου, η οποία υπαγορεύει το πρώτο ερώτημα, αποτελεί ο κίνδυνος που διατρέχουν οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης να απολέσουν κάθε κοινωνική προστασία όσον αφορά τη χορήγηση των οικογενειακών παροχών αν η εργασιακή τους σχέση δεν χαρακτηριστεί ως απασχόληση εξαιτίας της αναστολής της.

- 26 Όλα τα μέρη που κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις συμφωνούν στο γεγονός ότι, παρά την προσωρινή αναστολή της εργασιακής σχέσεως, οι εν λόγω προσφεύγουσες εμπίπτουν στην έννοια των «μισθωτών» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71.
- 27 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι στο κοινοτικό δίκαιο η έννοια του εργαζομένου δεν είναι μονοσήμαντη, αλλά διαφέρει ανάλογα με τον τομέα στον οποίο έχει εφαρμογή (απόφαση της 12ης Μαΐου 1998, C-85/96, Martínez Sala, Συλλογή 1998, σ. I-2691, σκέψη 31). Επιβάλλεται επομένως να υπομνησθεί το πεδίο εφαρμογής της έννοιας του «εργαζομένου» στο πλαίσιο του κανονισμού 1408/71.
- 28 Ο κανονισμός 1408/71 ορίζει, στο άρθρο 2, παράγραφος 1, ότι έχει εφαρμογή σε μισθωτούς ή μη μισθωτούς που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων από τα κράτη μέλη καθώς και στα μέλη της οικογένειάς τους.
- 29 Οι όροι «μισθωτός» και «μη μισθωτός» καθορίζονται στο άρθρο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71. Με τους όρους αυτούς νοείται κάθε άτομο το οποίο είναι ασφαλισμένο στο πλαίσιο ενός από τα συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως που διαλαμβάνονται στο εν λόγω άρθρο 1, στοιχείο α', κατά των κινδύνων και υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην εν λόγω διάταξη (αποφάσεις της 3ης Μαΐου 1990, C-2/89, Kits van Heijningen, Συλλογή 1990, σ. I-1755, σκέψη 9, και της 11 Ιουνίου 1998, C-275/96, Kuusijärvi, Συλλογή 1998, σ. I-3419, σκέψη 20).

- 30 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι έχει την ιδιότητα του εργαζομένου, υπό την έννοια του κανονισμού 1408/71, όποιος είναι ασφαλισμένος, έστω και κατά ενός μόνον κινδύνου, δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφαλίσεως στο πλαίσιο γενικού ή ειδικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως διαλαμβανομένου στο άρθρο 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού 1408/71, τούτο δε ανεξάρτητα από την ύπαρξη εργασιακής σχέσεως (προπαρατεθείσες αποφάσεις Martínez Sala, σκέψη 36 και Kuusijärvi, σκέψη 21).
- 31 Όπως ανέφερε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 12 των προτάσεών του, από τη νομολογία αυτή του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το αν κάποιος εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 δεν καθορίζεται, επομένως, από την ύπαρξη εργασιακής σχέσεως, αλλά από την κάλυψη έναντι των κινδύνων στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που αναφέρεται στο άρθρο 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού. Ως εκ τούτου, απλή αναστολή των βασικών υποχρεώσεων που απορρέουν από την εργασιακή σχέση για δεδομένη χρονική περίοδο δεν αφαιρεί από τον απασχολούμενο την ιδιότητα του μισθωτού υπό την έννοια του άρθρου 73 του ίδιου κανονισμού.
- 32 Πάντως, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, βάσει της αυστριακής νομοθεσίας, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης δεν είχαν, στο διάστημα της γονικής άδειας, πλήρη υποχρεωτική ασφάλιση (η οποία περιλαμβάνει ασφάλιση συντάξεως, υγειονομική ασφάλιση και κατά ατυχημάτων), όπως αυτή υφίσταται υπέρ των μισθωτών πλήρους απασχολήσεως. Αντιθέτως, σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, μετά το πέρας της υποχρεώσεως ασφαλίσεως, οι εν λόγω προσφεύγουσες δικαιούνται παροχές μόνο στο πλαίσιο υγειονομικής ασφαλίσεως και αυτό υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Το δικαστήριο αυτό υποθέτει ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης μπορούν επομένως να δικαιούνται παροχές υγειονομικής ασφαλίσεως.

33 Εν πάση περιπτώσει, στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να προβεί στους αναγκαίους ελέγχους προκειμένου να καθορίσει αν, κατά τις περιόδους για τις οποίες ζητήθηκαν τα εν λόγω επιδόματα, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης ήταν ασφαλισμένες σε κλάδο της αυστριακής κοινωνικής ασφαλίσεως και αν ενέπιπταν, κατά συνέπεια, στην έννοια του «μισθωτού» του άρθρου 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71.

34 Στο πρώτο ερώτημα πρέπει επομένως να δοθεί η απάντηση ότι έχει την ιδιότητα του εργαζομένου, υπό την έννοια του κανονισμού 1408/71, όποιος είναι ασφαλισμένος, έστω και κατά ενός μόνον κινδύνου, δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφαλίσεως στο πλαίσιο γενικού ή ειδικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως διαλαμβανομένου στο άρθρο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, τούτο δε ανεξάρτητα από την ύπαρξη εργασιακής σχέσεως. Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να προβεί στους αναγκαίους ελέγχους προκειμένου να καθορίσει αν, κατά τις περιόδους για τις οποίες ζητήθηκαν τα εν λόγω επιδόματα, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης ήταν ασφαλισμένες σε κλάδο της αυστριακής κοινωνικής ασφαλίσεως και αν ενέπιπταν, κατά συνέπεια, στην έννοια του «μισθωτού» του εν λόγω άρθρου 1, στοιχείο α'.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

35 Στην περίπτωση που οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης εμπίπτουν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, με το δεύτερο ερώτημά του, ποιο κράτος μέλος είναι κατά προτεραιότητα αρμόδιο να χορηγήσει την επίδικη οικογενειακή παροχή, γεγονός που προϋποθέτει να αποφανθεί το Δικαστήριο για την πιθανή ισχύ και, ενδεχομένως, την εφαρμογή των λεγόμενων κανόνων «αποφυγής της εις διπλούν καταβολής», δηλαδή, των άρθρων 76 του κανονισμού 1408/71 και 10 του κανονισμού 574/72, σε περιπτώσεις όπως αυτές εν προκειμένω.

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

- 36 Οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο δίδονται σε ό,τι αφορά την ερμηνεία των κανονισμών 1408/71 και 574/72 καθώς και τον καθορισμό του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο να χορηγήσει τις παροχές.
- 37 Έτσι, το Tiroler Gebietskrankenkasse προέβαλε ότι, εφόσον καθένας από τους δύο γονείς ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα, ο ένας στη Γερμανία και ο άλλος στην Αυστρία, πρέπει να θεωρηθεί ότι υπάρχουν δύο διαφορετικά κράτη απασχολήσεως. Η εις διπλούν καταβολή των παροχών που προκύπτει βρίσκει λύση με την προσφυγή στο άρθρο 76 του κανονισμού 1408/71, το οποίο θεσπίζει την προτεραιότητα του κράτους μέλους κατοικίας στο οποίο εναπόκειται, κατά συνέπεια, να καταβάλει τις οικογενειακές παροχές, ενώ το άλλο κράτος είναι αρμόδιο μόνον επικουρικά.
- 38 Η Αυστριακή Κυβέρνηση προτείνει επίσης τη λύση αυτή διευκρινίζοντας όμως ότι, σύμφωνα με τη συλλογιστική που υιοθέτησε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 10ης Οκτωβρίου 1996, C-245/94 και C-312/94, Hoyer και Zachow (Συλλογή 1996, σ. I-4895), σε θέματα οικογενειακών παροχών, ο καθορισμός του μέλους της οικογένειας που αποκτά το δικαίωμα λήψεως της παροχής δεν μπορεί να εξαρτάται από την εθνική νομοθεσία. Θα έπρεπε μάλλον να ληφθεί υπόψη η οικογένεια συνολικά.
- 39 Η Γερμανική Κυβέρνηση προβάλλει δύο επιχειρήματα με τα οποία υποστηρίζει την αντίθετη άποψη. Προβάλλει πρώτον ότι η αρχή που επικαλείται η Αυστριακή Κυβέρνηση, την οποία διακήρυξε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση Hoyer και Zachow, δεν ισχύει εν προκειμένω λόγω της ειδικής περιπτώσεως της

υποθέσεως που αποτέλεσε την αιτία της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής. Η προσέγγιση που ακολούθησε το Δικαστήριο στην εν λόγω υπόθεση πρέπει πράγματι να ακολουθείται μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες οι ενδιαφερόμενοι δεν αποκτούν δικαίωμα έναντι του κράτους απασχολήσεως.

- 40 Δεύτερον, η Γερμανική Κυβέρνηση εκτιμά ότι οι κανόνες αποφυγής της «εις διπλούν καταβολής» των άρθρων 76 του κανονισμού 1408/71 και 10 του κανονισμού 574/72 δεν έχουν εφαρμογή εν προκειμένω εφόσον δεν υφίστανται, για το ίδιο τέκνο, ταυτόχρονα δικαιώματα οικογενειακών επιδομάτων. Υπό τις περιστάσεις της διαδικασίας της κύριας δίκης, δεν υφίσταται δικαίωμα αυτού του είδους υπέρ του έτερου γονέα, διότι οι πατέρες των τέκνων δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της γερμανικής νομοθεσίας για τη γένεση του δικαιώματος λήψεως επιδόματος.
- 41 Έτσι, η Γερμανική Κυβέρνηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, βάσει του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, εναπόκειται αποκλειστικά στο κράτος απασχολήσεως, το οποίο εν προκειμένω είναι η Δημοκρατία της Αυστρίας, να χορηγήσει την οικογενειακή παροχή, ακόμη και αν ο δικαιούχος και η οικογένειά του δεν κατοικούν σε αυτή.
- 42 Το αποτέλεσμα αυτό υποστήριξε και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με τις γραπτές παρατηρήσεις της. Προέβλεπε ότι, επειδή η αρχή περί του κράτους απασχολήσεως αποτελεί τη θεμελιώδη αρχή των κανονισμών 1408/71 και 574/72, θα παρίστατο ανάγκη να εξευρεθούν άλλες λύσεις μόνο στην περίπτωση που η εφαρμογή της αρχής αυτής κατέληγε σε απαράδεκτα αποτελέσματα — ιδίως στην απώλεια του δικαιώματος οικογενειακών παροχών.
- 43 Ωστόσο, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή ανέφερε ότι αναθεώρησε τη θέση της υπέρ της απόψεως της κατά προτεραιότητα αρμοδιότητας του κράτους μέλους κατοικίας και κάλεσε το Δικαστήριο να λάβει υπόψη του την οικογενειακή

κατάσταση των προσφευγουσών της κύριας δίκης. Κατά την Επιτροπή, η διάταξη που διέπει την περίπτωση τους είναι το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 574/72 που αναστέλλει το δικαίωμα που προβλέπει το άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71 όταν ο σύζυγος του μισθωτού ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα στο κράτος μέλος κατοικίας. Η προσέγγιση αυτή συμφωνεί πλήρως με την απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 1992, C-119/91, *McMenamin* (Συλλογή 1992, σ. I-6393), που βρίσκεται σε άμεση σχέση εν προκειμένω.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 44 Για την επίλυση του προβλήματος ερμηνείας των κανονισμών 1408/71 και 574/72 το οποίο αποτελεί την αιτία της αρνητικής συγκρούσεως αρμοδιοτήτων στην υπόθεση της κύριας δίκης και προκειμένου να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο λυσιτελής απάντηση, επιβάλλεται, στο πλαίσιο της απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, να υπενθυμιστεί το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71, να εξεταστεί η σχέση του με τις διατάξεις περί αποφυγής της «εις διπλούν καταβολής» των εν λόγω κανονισμών και να καθοριστεί ποια από τις διατάξεις αυτές είναι εφαρμοστέα εν προκειμένω.
- 45 Όπως προκύπτει από τη διατύπωσή του, το εν λόγω άρθρο 73 αφορά ακριβώς την περίπτωση που η οικογένεια του μισθωτού κατοικεί σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο κράτος και εγγυάται τη χορήγηση των οικογενειακών παροχών που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία του τελευταίου ως εάν η οικογένεια του μισθωτού κατοικούσε εντός αυτού.
- 46 Η διάταξη αυτή επιδιώκει να εμποδίσει τα κράτη μέλη να εξαρτούν τη χορήγηση οικογενειακών παροχών ή το ύψος των παροχών αυτών από τον όρο να κατοικούν

τα μέλη της οικογένειας του εργαζομένου εντός κράτους μέλους που καταβάλλει τις παροχές, ώστε να μην αποθαρρύνονται οι κοινοτικοί εργαζόμενοι από την άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Hoever και Zachow, προπαρατεθείσα, σκέψη 34, και της 7ης Νοεμβρίου 2002, C-333/00, Maaheimo, Συλλογή 2002, σ. I-10087, σκέψη 34).

- 47 Το άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71 συνδυάζεται με τον κανόνα του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ίδιου κανονισμού, σύμφωνα με τον οποίο ο εργαζόμενος που απασχολείται σε ένα κράτος μέλος υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη κι αν κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος. Το καθεστώς αυτό που απορρέει από τους σκοπούς του κανονισμού 1408/71 ο οποίος εγγυάται, για όλους τους εργαζομένους υπηκόους κρατών μελών που διακινούνται εντός της Κοινότητας, ίση μεταχείριση απέναντι στις διάφορες εθνικές νομοθεσίες και την απόλαυση των παροχών κοινωνικής ασφάλισης ανεξαρτήτως του τόπου της εργασίας τους ή της κατοικίας τους, πρέπει να ερμηνευθεί με ομοιόμορφο τρόπο σε όλα τα κράτη μέλη, ανεξαρτήτως της οργάνωσης των εθνικών τους νομοθεσιών που αναφέρονται στην απόκτηση δικαιώματος επί οικογενειακών παροχών (αποφάσεις της 19ης Φεβρουαρίου 1981, 104/80, Beeck, Συλλογή 1981, σ. 503, σκέψη 7).
- 48 Επιβάλλεται επομένως η διαπίστωση ότι, κατά την έννοια των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 73 και 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης, κατοικώντας με τις οικογένειές τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος απασχολήσεως, αποκτούν σε αυτό το τελευταίο δικαίωμα οικογενειακών παροχών δυνάμει του κοινοτικού δικαίου.
- 49 Εντούτοις, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι το εν λόγω άρθρο 73, αν και αποτελεί γενικό κανόνα, δεν είναι απόλυτος κανόνας. Το δικαίωμα που αντλούν οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης, ως «μισθωτές», από τα άρθρα 13 και 73 του κανονισμού 1408/71 πρέπει να αντιπαραβληθεί με τους κανόνες περί αποφυγής της «εις διπλόν καταβολής» του κανονισμού αυτού και του κανονισμού 574/72, όταν υπάρχει κίνδυνος σύρρευσης των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία του κράτους κατοικίας δικαιωμάτων και εκείνων που προβλέπει η νομοθεσία του κράτους εργασίας.

- 50 Πάντως, φαίνεται ότι αυτό συμβαίνει εν προκειμένω. Σύμφωνα με τα παρεχόμενα από το αιτούν δικαστήριο στοιχεία, με τη γέννηση του τέκνου καθεμιάς από τις προσφεύγουσες της κύριας δίκης αποκτώνται δικαιώματα οικογενειακών παροχών ταυτόχρονα στην Αυστρία και στη Γερμανία. Στην Αυστρία, το δικαίωμα επίδοματος ανηλίκου τέκνου γεννάται στο πρόσωπο της μητέρας ως μισθωτής σε αυτό το κράτος μέλος, κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71. Στη Γερμανία, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, ο ένας από τους γονείς έχει δικαίωμα να λάβει το επίδομα ανατροφής βάσει του ότι αυτός και το τέκνο του κατοικούν εκεί.
- 51 Περίπτωση όπως η προκείμενη της κύριας δίκης μπορεί να δημιουργήσει υπερβάλλουσα αντιστάθμιση των οικογενειακών βαρών και πρέπει, επομένως, να εξετασθεί με βάση τις προληπτικού χαρακτήρα διατάξεις περί απαγορεύσεως της «εις διπλόν καταβολής», ήτοι τα άρθρα 76 του κανονισμού 1408/71 και 10 του κανονισμού 574/72.
- 52 Επιβάλλεται να εξεταστούν διαδοχικά οι περιπτώσεις τις οποίες οι εν λόγω διατάξεις επιδιώκουν να ρυθμίσουν.
- 53 Όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 76 του κανονισμού 1408/71, η διάταξη αυτή έχει ως αντικείμενο να επιλύσει τη σύρρευση δικαιωμάτων οικογενειακών παροχών που οφείλονται δυνάμει, αφενός, του άρθρου 73 του ίδιου κανονισμού και, αφετέρου, της εθνικής νομοθεσίας του κράτους κατοικίας των μελών της οικογένειας που έχουν δικαίωμα οικογενειακών παροχών βάσει του ότι ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα. Δεν αμφισβητείται ότι το εν λόγω άρθρο 76 είναι αλυσιτελές εν προκειμένω, διότι η γερμανική νομοθεσία παρέχει δικαίωμα οικογενειακών παροχών υπό την προϋπόθεση της κατοικίας στη Γερμανία και της μη ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας ή της μη ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας πλήρους απασχόλησης.
- 54 Αντιθέτως, το άρθρο 10 του κανονισμού 574/72 έχει εφαρμογή όταν υφίσταται κίνδυνος σφραγίσεως του δικαιώματος που απορρέει από το άρθρο 73 του

κανονισμού 1408/71 και του δικαιώματος οικογενειακών παροχών κατ' εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας του κράτους κατοικίας, το οποίο δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας.

- 55 Συνεπώς, η διάταξη περί απαγορεύσεως της «εις διπλούν καταβολής» που αποδεικνύεται λυσιτελής εν προκειμένω είναι το άρθρο 10 του κανονισμού 574/72. Πράγματι, στο πεδίο εφαρμογής της εμπίπτει και η περίπτωση της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας από τον ένα μόνο γονέα και η περίπτωση της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας από αμφοτέρους τους γονείς.
- 56 Το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού προβλέπει, ιδίως, ότι, όταν οι οικογενειακές παροχές οφείλονται εντός του κράτους κατοικίας του τέκνου, ανεξαρτήτως από προϋποθέσεις ασφαλίσεως ή απασχολήσεως, τα δικαιώματα αυτά αναστέλλονται όταν οι παροχές οφείλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71.
- 57 Εντούτοις, όταν ασκείται επαγγελματική δραστηριότητα στο κράτος κατοικίας του παιδιού από τον δικαιούχο των οικογενειακών παροχών ή από το πρόσωπο στο οποίο καταβάλλονται αυτές οι παροχές, το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, προβλέπει την αναστολή των δικαιωμάτων των εν λόγω παροχών που υφίστανται στο κράτος απασχολήσεως δυνάμει του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71.
- 58 Με τις σκέψεις 24 και 25 της προπαρατεθείσας απόφασης *McMenamin*, το Δικαστήριο αποσαφήνισε την έννοια της έκφρασης «δικαιούχος οικογενειακών

παροχών ή επιδομάτων ή πρόσωπο στο οποίο καταβάλλονται αυτές οι παροχές». Έκρινε ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι αφορά ιδίως, πέραν του συζύγου, το άτομο το οποίο δεν είναι ή δεν είναι πλέον σύζυγος του ατόμου που δικαιούται τις παροχές του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71 ή αυτό το ίδιο άτομο, στην περίπτωση κατά την οποία η σφύρευση των οικογενειακών παροχών οφείλεται στο γεγονός ότι αυτό το άτομο εργάζεται επίσης στο κράτος κατοικίας. Ο νομοθέτης προτίμησε να ορίσει αυτό το σύνολο ατόμων με βάση το κοινό τους χαρακτηριστικό, ήτοι την ιδιότητά τους ως δικαιούχων οικογενειακών παροχών, στο κράτος μέλος κατοικίας, και όχι με εξαντλητική απαρίθμησή τους.

59 Στη συνέχεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι η άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας από τον έχοντα την επιμέλεια των τέκνων, στο κράτος μέλος της κατοικίας των τέκνων και, ειδικότερα, από τον σύζυγο του δικαιούχου κατά την έννοια του άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71 αναστέλλει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του κανονισμού 574/72, το δικαίωμα λήψεως των επιδομάτων που προβλέπει το εν λόγω άρθρο 73 μέχρι του ποσού των παροχών της ίδιας φύσεως τις οποίες καταβάλλει το κράτος μέλος κατοικίας, τούτο δε ανεξάρτητα από το ποιος είναι ο άμεσος δικαιούχος των οικογενειακών παροχών κατά τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους κατοικίας (προπαρατεθείσα απόφαση *McMenamin*, σκέψη 27).

60 Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού 574/72 μπορεί να έχει εφαρμογή ευθέως σε περιπτώσεις όπως η επίδικη της υποθέσεως της κύριας δίκης, λαμβανομένης υπόψη της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας στο κράτος μέλος κατοικίας από τον σύζυγο της *Dodl* και από τον σύντροφο της *Oberhollenzer*. Επομένως, στο εν λόγω κράτος εναπόκειται, το οποίο εν προκειμένω είναι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, να χορηγήσει τις επίδικες οικογενειακές παροχές.

61 Επιβάλλεται να προστεθεί ότι, αντιθέτως με όσα υποστηρίζει η Γερμανική Κυβέρνηση, το γεγονός ότι οι πατέρες των τέκνων δεν πληρούν τις προϋποθέσεις

από τις οποίες εξαρτάται το δικαίωμα λήψεως των επιδομάτων που προβλέπονται από τη γερμανική νομοθεσία λόγω του ότι ασκούν την επαγγελματική τους δραστηριότητα κατά πλήρη απασχόληση, δεν ασκεί επιρροή σε ό,τι αφορά την εφαρμογή του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού 574/72.

62 Δεν απαιτείται, για την εφαρμογή του άρθρου αυτού και την αντιστροφή προτεραιοτήτων υπέρ της αρμοδιότητας του κράτους μέλους κατοικίας, να ασκείται η επαγγελματική δραστηριότητα από αυτόν που έχει προσωπικά δικαίωμα οικογενειακών παροχών. Αρκεί να γεννηθεί το δικαίωμα λήψεως επιδομάτων, στο εν λόγω κράτος, στο πρόσωπο ενός από τους γονείς, εν προκειμένω της μητέρας.

63 Πρέπει, ωστόσο, να διευκρινιστεί ότι, στην περίπτωση που αναφέρει το αιτούν δικαστήριο, κατά την οποία η Dodl δεν δικαιούται το γερμανικό επίδομα ανατροφής τέκνου για τον λόγο ότι έχει εισόδημα ανώτερο από το όριο που καθορίζει η γερμανική νομοθεσία και στην οποία ούτε ο σύζυγός της έχει δικαίωμα λόγω της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας κατά πλήρη απασχόληση, η περίπτωση της Dodl θα διέπεται αποκλειστικά από το άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα προσφυγής στους κανόνες απαγορεύσεως της «εις διπλούν καταβολής» που προβλέπονται από τον ίδιο αυτό κανονισμό και από τον κανονισμό 574/72.

64 Στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει επομένως να δοθεί η απάντηση ότι, όταν η νομοθεσία του κράτους μέλους απασχολήσεως και του κράτους μέλους κατοικίας του μισθωτού αναγνωρίζουν σε αυτόν η καθεμία, για το ίδιο μέλος της οικογένειάς του και για την ίδια περίοδο, δικαιώματα οικογενειακών παροχών, το κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την καταβολή των εν λόγω παροχών είναι, κατ' αρχήν, δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 574/72, το κράτος μέλος απασχολήσεως. Εντούτοις, όταν το πρόσωπο που έχει την

επιμέλεια των τέκνων, και, ειδικότερα, ο σύζυγος ή ο σύντροφος του εν λόγω εργαζόμενου, ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα στο κράτος μέλος κατοικίας, οι οικογενειακές παροχές πρέπει να καταβάλλονται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, του ίδιου κανονισμού, από αυτό το κράτος μέλος, οποιοσδήποτε κι αν είναι ο άμεσος δικαιούχος των παροχών αυτών που καθορίζεται από τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους. Στην περίπτωση αυτή, αναστέλλεται η καταβολή των οικογενειακών παροχών από το κράτος μέλος απασχολήσεως μέχρι του ποσού των οικογενειακών παροχών που προβλέπεται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 65 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Έχει την ιδιότητα του εργαζόμενου, υπό την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 1386/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2001, όποιος είναι ασφαλισμένος, έστω και κατά ενός μόνον κινδύνου, δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφάλισης στο πλαίσιο γενικού ή ειδικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης διαλαμβανομένου

στο άρθρο 1, στοιχείο α', του ίδιου κανονισμού, τούτο δε ανεξάρτητα από την ύπαρξη εργασιακής σχέσεως. Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να προβεί στους αναγκαίους ελέγχους προκειμένου να καθορίσει αν, κατά τις περιόδους για τις οποίες ζητήθηκαν τα εν λόγω επιδόματα, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης ήταν ασφαλισμένες σε κλάδο της αυστριακής κοινωνικής ασφαλίσεως και αν ενέπιπταν, κατά συνέπεια, στην έννοια του «μισθωτού» του εν λόγω άρθρου 1, στοιχείο α'.

- 2) Όταν η νομοθεσία του κράτους μέλους απασχολήσεως και του κράτους μέλους κατοικίας του μισθωτού αναγνωρίζουν σε αυτόν η καθεμία, για το ίδιο μέλος της οικογενειάς του και για την ίδια περίοδο, δικαιώματα οικογενειακών παροχών, το κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την καταβολή των εν λόγω παροχών είναι, κατ' αρχήν, δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72, του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 410/2002 της Επιτροπής, της 27ης Φεβρουαρίου 2002, το κράτος μέλος απασχολήσεως.

Εντούτοις, όταν το πρόσωπο που έχει την επιμέλεια των τέκνων, και, ειδικότερα, ο σύζυγος ή ο σύντροφος του εν λόγω εργαζόμενου, ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα στο κράτος μέλος κατοικίας, οι οικογενειακές παροχές πρέπει να καταβάλλονται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού 574/72, όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό 410/2002, από αυτό το κράτος μέλος, οποιοσδήποτε κι αν είναι ο άμεσος δικαιούχος των παροχών αυτών που καθορίζεται από τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους. Στην περίπτωση αυτή, αναστέλλεται η καταβολή των οικογενειακών παροχών από το κράτος μέλος απασχολήσεως μέχρι του ποσού των οικογενειακών παροχών που προβλέπεται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας.

(υπογραφές)